MAVES

Pärnu jõe kasutusvõimaluste uuring

juuni 2019

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

Töö nimetus:	**Pärnu jõe kasutusvõimaluste uuring**
Töö number:	19001
Tellija:	Rahandusministeerium
Vastutav koostaja:	Tuuli Vreimann
Koostanud	Tuuli Vreimann, Karl Kupits
Kontrollinud	Karl Kupits

SISUKORD

PÄRNU JÕE KASUTUSVÕIMALUSTE UURING 0
SISUKORD 2
1 SISSEJUHATUS 3
2 LOODUSVÄÄRTUSED, KULTUURILIS-AJALOOLISED VÄÄRTUSED NING SOTSIAAL- JA MAJANDUSLIKUD EELDUSED 4
2.1 LOODUSVÄÄRTUSED 4
2.1.1 Kaitstavad loodusobjektid 4
2.1.2 Väärtuslikud maastikud 9
2.1.3 Muud loodusväärtused 11
2.2 KULTUURILIS-AJALOOLISED VÄÄRTUSED 13
2.3 SOTSIAAL-MAJANDUSLIKUD EELDUSED 16
3 LIHKEOHTLIKKUS JA ÜLEUJUTUSEGA PIIRKONNAD 24
3.1 LIHKEOHTLILKKUS 24
3.2 ÜLEUJUTUSEGA PIIRKONNAD 25
4 KALADE KUDEALAD JA -KOHAD, KALAPÜÜGIKEELUALAD, TRADITSIOONILISED KALAPÜÜGIKOHAD, KALAKASVATUSED 27
5 HUVIGRUPPIDE JA AVALIKU KASUTAMISE VAJADUSED JA VÕIMALUSED JÕEL JA SELLE LÄHIALAL 30
5.1 HUVIGRUPPIDE LIIKUMISVAJADUSED JA -VÕIMALUSED 30
5.2 PAADISILLAD JA VEESKAMISKOHAD, AJALOOLISED VESIVESKID JA KÄRESTIKUD 32
5.3 AVALIKUD JUURDEPÄÄSUTEED, SILLAD JA RIPPSILLAD 34
6 TÄNAPÄEVASED JA TULEVIKU TRENDID PÄRNU JÕE JA LÄHIALA KASUTAMISEKS 36
7 ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED PÄRNU JÕE JA LÄHIALA EDASISEKS KASUTAMISEKS 38
LISA 1 KIRJAD HUVIGRUPPIDELE
LISA 2 VEESKAMISKOHA PÕHIMÕTTED
LISA 3 KAARDIKIHID

1 SISSEJUHATUS

Pärnu jõe kasutusvõimaluste uuring on üheks sisendiks Pärnu jõe äärsete omavalitsuste üldplaneeringute koostamisel. Uuringu eesmärk oli selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused Pärnu linna, Tori ja Põhja-Pärnumaa valdade territooriumitel pärast Sindi paisu likvideerimist.

Töö käigus kaardistati Pärnu jõest, lõigul suudmest kuni Kurgjani, keskmiselt kuni 3 km kaugusele jäävad loodusväärtused, kultuurilis-ajaloolised väärtused ning sotsiaal- ja majanduslikud eeldused ning erinevate huvigruppide võimalused, vajadused ja kitsendused Pärnu jõe ja selle lähiala kasutamiseks. Lisaks vaadati pisteliselt üle piirkonda jäävaid objekte 12. juunil 2019.

Uuringupiirkonda jäävate objektide ja erinevate huvigruppide vajaduste ja võimaluste leidmiseks kasutati järgnevaid allikaid:

- Riiklikud andmebaasid (Eesti looduse infosüsteemi andmebaas, Eesti topograafia andmekogu);
- Kohalike omavalitsuste planeeringud;
- Pärnu maakonna planeering;
- Turismiinfot vahendavad veebilehed;
- Arengustrateegia Pärnumaa 2035+;
- Uuringud Pärnumaa maalihetest ning üleujutustest;
- Viidi läbi küsitlus kohalike omavalitsuste ja huvigruppide seas (saadetud kirjad on toodud lisas 1).

Uuringu käigus koondatud andmete põhjal toodi välja piirkonna võimalikud arengusuunad ning edasised tegevused piirkonna arendamiseks.

Uuringu koostamisel tehti koostööd Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Pärnu talituse ja Pärnumaa Arenduskeskus SA, samuti piirkonna kohalike omavalitsuste ametnikega. Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Pärnu talituse 21.06.2019 korraldatud Pärnu jõe päeval tutvustati uuringutulemusi kohalike omavalitsuste ja huvigruppide esindajatele.

2 LOODUSVÄÄRTUSED, KULTUURILIS-AJALOOLISED VÄÄRTUSED NING SOTSIAAL- JA MAJANDUSLIKUD EELDUSED

2.1 Loodusväärtused

Piirkonna loodusväärtused on käesolevas töös jagatud tinglikult kolme rühma: kaitstavad loodusobjektid, väärtuslikud maastikud ning vääriselupaigad.

Pärnu jõe ja selle ümbruse loodusväärtuste info allikaks on Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) andmebaas. Andmebaas hõlmab endas teavet juba täna kaitse all olevatest objektidest ja aladest, aga ka perspektiivis kaitse alla võetavatest loodusväärtustest.

2.1.1 Kaitstavad loodusobjektid

Kaitstavad loodusobjektid on looduskaitseseaduse alusel jagatud kuude rühma: kaitsealad (rahvuspark, looduskaitseala, maastikukaitseala ehk looduspark), hoiualad, kaitsealused liigid ja kivistised, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid ja kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid. Kaitseala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsekord, sh kitsenduste ulatus määratakse kaitse-eeskirjaga. Kaitse-eeskirjaga võib kaitstavad loodusobjekti poolt hõlmatava maa-ala jaotada erineva rangusastmega vöönditeks, milleks on loodusreservaat, sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd. Loodusreservaat on kõige rangema kaitsega vöönd, mis hoitakse otsesest inimtegevusest puutumata. Sihtkaitsevööndis ja piiranguvööndis aga annab looduskaitseseadus kaitse-eeskirjaga võimaluse reguleerida erinevaid tegevusi, sh ehitiste püstitamist. Sihtkaitsevööndis võib kaitse-eeskirjaga lubada tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamist kaitsealal paikneva kinnistu, kaitseala või riigikaitse tarbeks ja olemasolevate ehitiste hooldustöid. Piiranguvööndis võib kaitse-eeskirjaga lubada ehitise püstitamist ning rahvuspargis[1] ehitise väliskonstruktsioonide muutmist[2]. Üldised vööndite kitsendused on toodud looduskaitseseaduses.

Kaitsealuste liikide leiukohad ja püsielupaigad

Kaitsealused liigid jagunevad kolme kategooriasse[3] ja on võetud kaitse alla looduskaitseseadusega (vt § 10). I kategooriasse kuuluvad enamasti vähenenud arvukuse ning kriitilise piirini rikutud elupaikadega, suures hävimisohus olevad liigid, kelle edasine säilimine Eesti looduses ohutegurite toime jätkumisel on kaheldav. II kategooriasse

[1] Uuringupiirkonda jääb ka Soomaa rahvuspargi serv.

[2] https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/kaitstavad-alad/ehitamine-ja-projekteerimine

[3] https://www.envir.ee/et/liigikaitse

kuuluvad väga piiratud alal või vähestes elupaikades esinevad liigid, kelle arvukus langeb ning levila aheneb. III kategooria liigid on praegu veel suhteliselt tavalised, kuid ohutegurite toime jätkumisel võib nende arvukus kriitiliselt langeda.

Püsielupaigaks loetakse kaitsealuse looma sigimisala või muu perioodilise koondumise paika, kaitsealuse taime või seene looduslikku kasvukohta, lõhe või jõesilmu kudemispaika, pruunkaru talvitumispaika, jõevähi looduslikku elupaika, mägra rohkem kui kümne suudmega urulinnakut. Liikide ja püsielupaikade kaitse alla võtmist reguleerib ja nendega kaasnevaid piiranguid seab looduskaitseseadus. Kaitsealuste liikide leiukohtade ja püsielupaikade andmeallikaks on EELIS andmebaas.

Kaitsealuste liikide leiukohtadest on käesolevas töös toodud III kategooria kaitsealused liigid. Piirkonda jääb ka I ja II kaitsekategooria liigi isendite leiukohti ja nende püsielupaiku. Nende asukoha avalikustamine massiteabevahendites on looduskaitseseadusega (vt § 53) keelatud. Seetõttu käesolevas töös neid ei kajastata.

I kaitsekategooria loomaliikidest jääb piirkonda: väike-konnakotkas, kassikakk, niidurüdi. I kategooria taime-, sambla- ega seeneliike piirkonda ei jää.

Piirkonda jääb kümmekond II kategooria kaitsealuse taimeliigi elupaika, millest jõe vahetust läheduses võib leida Perssoni lõhiksammalt ja kõdu-kollajuurt. Sambla- ja seeneliikidest levib II kaitsekategooriasse kuuluvatest isenditest alal luiteliudik. II kategooria kaitsealustest loomaliikidest on jõgi elupaigaks paksukojalisele jõekarbile ning mitmetele nahkhiire liikidele (põhja-nahkhiir, tõmmu- või habelendlane, pargi-nahkhiir, kanakull, valgeselg-kirjurähn, tiigilendlane, veelendlane, habelendlane, natteri lendlane, suurvidevlane, suurkõrv, hõbe-nahkhiir). Piirkonnas leidub ka metsist ja laanerähni.

Pärnu jõgi on III kategooria kaitsealuste kalade hink, võldas, vingerjas elupaigaks ning jõega on tugevalt seotud ka mustviires. III kategooria taimeliikidest jäävad piirkonnas valdavalt Pärnu rannaniidu looduskaitsealale ning Kurgja-Linnutaja talu maa-alale.

Pärnu jõgi lõigus Tarbja paisust suubumiseni merre on kantud lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse[4]. Samuti kuulub Pärnu jõgi ka lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekirja[5]. Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluvatel veekogudel on keelatud uute paisude rajamine ja olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, ning veekogu loodusliku sängi ja hüdroloogilise režiimi muutmine.

[4] Keskkonnaministri 15.06.2004 määrus nr 73. Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/109072016021?leiaKehtiv

[5] Keskkonnaministri 09.10.2002 määrus nr 58. Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/121102016012?leiaKehtiv

Kaitsealuste liikide isendite surmamine, kahjustamine ja häirimine (taimede puhul korjamine) on üldjuhul keelatud - lähtuda tuleb looduskaitseseaduses toodust (vt § 55). Samuti tuleb kaitsealuste liikidega kaasnevate kitsenduste selgitamiseks tutvuda nende kaitse korraldamiseks koostatud kaitse-eeskirjadega.

Natura alad

Pärnu jõele on moodustatud Pärnu jõe loodusala (EE0040345), mis kuulub vastavalt Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrusele[6] nr 615 Natura 2000 võrgustiku alade hulka. Pärnu jõe loodusalal kaitstakse järgnevaid elupaigatüüpe ja isendite eluapaiku: jõed ja ojad (3260), lamminiidud (6450) ja puisniidud (*6530), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*). Pärnu jõe loodusalal kaitse korraldamiseks on koostatud ja kinnitatud kaitsekorralduskava perioodiks 2015-2024[7]. Pärnu jõe loodusala kui Natura 2000 võrgustiku ala kaitstakse Eestis looduskaitseseaduse alusel peamiselt Pärnu jõe hoiualana.

Loodusala kaitseväärtuste lõhe, võldase, hingu, jõesilmu ja paksukojalise jõekarbi soodsa elupaiga säilimise aluseks on elupaigatüübi jõed ja ojad looduskaitseliselt hea seisund.

Kaitsekorralduskava järgi on Pärnu jõe loodusala kui jõe elupaiga suurimaks väärtuseks kärestikulised ja kiirema vooluga kivise-kruusase põhjaga jõelõigud, mida jõgedel tihti napib. Elupaiga mitmekesisuse mõttes on olulised ka aeglasema vooluga sügavamad alad kiirevooluliste lõikude vahel. Tähtis on aga, et jõelõigud ei oleks paisudega isoleeritud. Seetõttu nähakse ühe kaitsekorralduskava meetmena ette endiste paisuvarede (Oore-Virula veskikoht, Vihtra veskikoht, Suurejõe veskikoht, Oriküla kivivall) ja muude väiksemate inimtekkeliste voolutakistuste likvideerimine.

Loodusala kaitsekorralduskavas tuuakse välja, et loodusala on elupaiga osaks või toitumisalaks veel mitmetele kaitsealustele kahepaiksetele, roomajatele, nahkhiirtele ning erinevatele linnuliikidele. Neid ei ole küll peetud vajalikuks Pärnu jõe loodusala (ja hoiuala) kaitse-eesmärkide hulka lisada, kuid piirkonna arendamisel tuleb nendega arvestada. Mis tahes arendustegevuse korral, mis võib mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala, tuleb läbi viia Natura hindamine – see on vajalik näiteks jõe süvendamise puhul.

Pärnu jõe loodusala kaitsekorralduskava järgi puuduvad Pärnu jõe loodusala külastusele ja selle loodusväärtuste tutvustamisele suunatud rajatised. Kaitsekorralduskava ei sea aga loodusala külastuse suurenamist eesmärgiks, mistõttu ei kavandata ka vastava taristu arendamist. Kaitsekorraldusperioodi eesmärgiks on külastajatele loodusala avamine arvestades veekogude avaliku kasutamise võimalusi ja tagades, et külastuskoormus ei

[6] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/790098?leiaKehtiv

[7] Kättesaadav: https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/kaitse_planeerimine/parnujoe_la_kkk_2015-2024_1.pdf

kahjusta kaitseväärtusi ning ala külastajad on teadlikud hoiuala paiknemisest, olemusest, piirangutest. Kaitstavate alade paiknemisest ja kaitseväärtustest teavitamine toimub infotahvlitega. Need on plaanis kaitsekorraldusperioodil (2015-2024) lisada. Samuti paigaldatakse piirkonna enamkäidavatesse kohtadesse tähised kaitsealal viibimisest. Kaitsealuste objektide tähistamisel tuleb lähtuda looduskaitseseadusest (vt § 23) ja seda korraldab kaitstava loodusobjekti valitseja, Keskkonnaamet.

Hoiualad

Hoiuala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas“ [8]. Uuringupiirkonda jäävad Pärnu lahe hoiuala ja Pärnu jõe hoiuala, mis ühtlasi kattub ka Pärnu jõe loodusalaga.

Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul looduskaitseseadusega sätestatud viisil. Hoiualadel kehtivad kitsendused on sätestatud looduskaitseseadusega. Hoiualadel on keelatud tegevused, mis võivad kaitseväärtuste soodsa seisu ohtu seada, neid kahjustada või hävitada. Peamised kitsendused on seotud ala arendamisega, näiteks teede rajamise, veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmisega jne, looduses liikujatele täiendavaid piiranguid ei seata.

Kaitsealad

Kaitsealade alla kuuluvad looduskaitseseaduse alusel rahvuspargid, looduskaitsealad, maastikukaitsealad. Andmed piirkonda jäävate kaitsealade kohta on saadud EELIS andmebaasist. Kaardikihis olevas andmetabelis on kaitsealatüübid tähistatud järgnevate koodidega: KMKA - maastikukaitseala, KLKA - looduskaitseala, KRP - rahvuspark, VK - uuendamata eeskirjadega kaitseala, PS - puistu, KP - kaitsealune park uuendatud piiridega, VP - kaitsealune park uuendamata piiridega.

Kaitsealade sihtkaitsevööndites kehtivad looduskaitseseadusest tulenevad kitsendused (kui kaitse-eeskirjaga pole sätestatud teisiti): keelatud on majandustegevus, loodusvarade kasutamine, uute ehitiste püstitamine, inimeste viibimine kaitsealuste liikide elupaigas, kasvukohas ja rändlindude koondumispaigas, sõidukiga, maastikusõidukiga või ujuvvahendiga sõitmine, telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituste korraldamine.

Lisaks sihtkaitsevööndile on kaitsealadel ka piiranguvöönd, milles on keelatud uue maaparandussüsteemi rajamine, veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine, maavara kaevandamine, puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, uuendusraie, maastikukaitseala eritüübina kaitstavates parkides, arboreetumites ja puistutes ning kaitseala piiranguvööndis, mille kaitse-eesmärk on kaitsta parki, arboreetumit ja puistut, puuvõrade ja põõsaste kujundamine, puittaimestiku istutamine

[8] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/12832247?leiaKehtiv

ja raie ilma kaitseala valitseja nõusolekuta, biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine ning rahvuspargis (piirkonna vahetusse lähedusse jääb Soomaa rahvuspark) ehitise väliskonstruktsioonide muutmine, jahipidamine ja kalapüük, sõidukiga, maastikusõidukiga või ujuvvahendiga sõitmine, välja arvatud liinirajatiste hooldamiseks vajalikeks töödeks ja maatulundusmaal metsamajandustöödeks või põllumajandustöödeks, telkimine, lõkketegemine ja rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas, roo varumine külmumata pinnasel.

Piirkonda jäävad kaitsealad võivad olla ka piirkonna turismiobjektideks (nt Tori põrgu maastikukaitseala) või puhke- ja virgestusalaks (Niidu maastikukaitseala läbib Pärnu jõe paremkalda tervisespordirada ehk Jaansoni rada). Uuringuala vahetusse lähedusse jääb Soomaa rahvuspark.

Projekteeritavad kaitsealad ja vööndid, üksikobjektide planeeritavad kaitsetsoonid

Projekteeritavad kaitsealad on kaitsealad, millele on koostatud ekspertiis, kuid mis ei ole veel Vabariigi Valitsuse poolt kaitse alla võetud. Osaliselt kattuvad planeeritavad alad ja vööndid juba täna olemasolevate kaitsealadega, mille osas planeeritakse näiteks kaitse-eeskirja muutmist. Kuivõrd sisaldasid planeeritavad alad nii olemasolevaid alasid, aga ka püsielupaikade andmeid, siis planeeritavaid alasid kaardile ei kantud, kuid piirkonna arendamisel tuleb arvestada projekteeritavate aladega.

Kaitstavad looduse üksikobjektid

Kaitstav looduse üksikobjekt on teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekt, nagu puu, allikas, rändrahn, juga, kärestik, pank, astang, paljand, koobas, karst või nende rühm, mida kaitstakse looduskaitse seaduse alusel. Kaitstavad looduse üksikobjektid on kantud kaardile EELIS andmebaasi põhjal. Andmeid üksikobjektide kohta saadi ka kohalikelt omavalitsustelt. Üksikobjektid (nt puud, kivid) võivad olla lisaks looduskaitselisele ka kultuurilise väärtusega ning piirkonna turismiobjektideks (näiteks Päkapiku mänd, Foto 1).

Kaitstava looduse üksikobjekti kaitsekord määratakse kaitse-eeskirjaga ning üldised kitsendused on toodud looduskaitseseaduses.

Foto 1. Päkapiku mänd Jõesuus.

2.1.2 Väärtuslikud maastikud

Pärnu maakonna planeeringus[9] on nimetajaga väärtuslikud maastikud piiritletud piirkonnad, milles on kuhjunud kultuurilis- ajalooline väärtus, looduslik väärtus, puhkeväärtus, turismipotentsiaal, identiteediväärtus ning esteetiline väärtus. Lisaks jäävad nende piiride sisse kaunid tee- ja veeteelõigud ning silmapaistvalt ilusa vaatega kohad. Esmakordselt määratleti väärtuslikud maastikud 2003. aastal Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" ning nende piire on aja jooksul koostöös kohalike omavalitsustega üle vaadatud ja kaasajastatud ning kajastatud Pärnu maakonna planeeringus.

Lisaks väärtuslikele maastikele on kaardil märgitud ka suhteliselt hea ligipääsetavusega ilusa vaatega kohad (näiteks teelõik Tori kalmistust ülesvoolu, Foto 2). Maakonnaplaneeringu järgi on need kohad kujunenud matkajate peatuspaikadeks, kus saab nautida loodusvaateid ja maastike erinevaid väärtuseid. Välitöö käigus vaadati selliseid kohti pisteliselt üle. Kaardile märgitud ilusa vaatega punktidest ei avanenud

[9] Pärnu maakonna planeering. Kehtestatud Riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74. Kättesaadav: https://maakonnaplaneering.ee/142

mitmel juhul (nt Suurejõe, Sindi) vaadet jõele või oleks selleks tulnud minna eramaale (nt Randjärve külas). Töö koostaja hinnangul avanesid märkimisväärsemad vaated pigem sildadelt. Lisaks jäi piirkonda ka mitmeid selliseid ilusa vaatega punkte, mida kaardile ei ole märgitud (Tori põrgu). Perspektiivis (nt planeeringute koostamisel) tuleb väärtuslikele maastikele jäävad ilusa vaatega punktid metoodiliselt üle vaadata ning vajadusel nende asukohti redigeerida (lisada, eemaldada).

Foto 2. Ilusa vaatega punkt enne Tori kalmistut jõe vasakul kaldal.

Pärnu maakonna planeeringus (vt Pärnu maakonna planeeringu peatükk 3.1.1) on toodud tingimused maastike omapära ja silmapaistvalt ilusate vaatega kohtade säilitamiseks ning maastikuväärtuste suurendamiseks läbi üldplaneeringute, näiteks parema juurdepääsetavuse tagamine.

Perspektiivis võib osutuda vajalikuks ilusate vaatega kohtades vaadete avamine või hooldamine (kinnikasvamise vältimine). Pärnu jõe vaadete avamise puhul võib osutuda vajalikuks raie tegemine. Kui raiet plaanitakse ranna ja kalda piiranguvööndis, tuleb arvestada selle kitsendustega. Nimelt ei tohi kalda piiranguvööndis lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit, välja arvatud maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis maaparandushoiutööde tegemisel. Jõe kallaste piiranguvööndis valik- ja turberaie tegemisel tuleb arvestada looduskaitseseaduses toodud tingimustega (nõuded puistu esimese rinde rinnaspindalale ja täiusele). Pärnu jõe loodusala kaitsekorralduskava järgi ei kahjusta vaate avamise eesmärgil kaldavööndis (sh veekaitsevööndis) noore puittaimestiku eemaldamine kaitseväärtusi, kuid põlispuude

raiest tuleb hoiduda. Lubatav on jõkke langenud puude eemaldamine ning reaalses vettelangemise ohus oleva (kopra näritud, osaliselt murdunud vms) puu raie.

Kohad, kus vaate avamine oleks vajalik või mõistlik, tuleb selgitada järgnevates etappides (planeeringute või projektidega). Avatud vaatega kohtadele tuleb tagada avalik juurdepääs ning tagada parkimisvõimalus, pingid jms.

2.1.3 Muud loodusväärtused

Vääriselupaigad

Metsaseaduse järgi loetakse vääriselupaigaks ala, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur. Vääriselupaiku ja nende kaitset käsitlevad metsaseadus[10] ja Keskkonnaministri 04.01.2007 määrus[11] nr 2. Käesoleva uuringuga koondati EELIS andmebaasi põhjal vääriselupaikade asukohad piirkonnas.

Vääriselupaikades on üldjuhul keelatud metsaraie, lamapuidu eemaldamine, metsa kuivendamine, metsateede ehitamine, metsa uuendamine, telkimine, lõkke tegemine ja metsa raiumine. Üldjuhul ei ole (metsa tüübirühmaga seotud) vääriselupaigad eraldiseisvalt tavakülastajale oluliseks vaatamisväärsuseks (Foto 3).

Foto 3. Vääriselupaigad.

[10] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019061?leiaKehtiv

[11] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/115092017010?leiaKehtiv

Ürglooduse objektid

Kaardil on kujutatud EELIS andmebaasis olevad piirkonda jäävad Eesti ürglooduse raamatu[12] objektid. Raamatusse on koondatud kõik tähelepanuväärivamad geoloogilised objektid üle Eesti. Uuritavas piirkonnas on kajastatud rändrahne, allikaid ja aluspõhja paljandeid.

Foto 4. Ürglooduse objekt Tori põrgu.

Rand ja kallas

Pärnu jõe kallastel kehtivad looduskaitseseaduses toodud kitsendused mereranna ja kalda kasutamise osas. Pärnu jõe kaldale on rakendatud 100 m ulatuses piiranguvöönd (vt looduskaitseseadus § 37), 50 m ulatuses ehituskeeluvöönd (vt looduskaitseseadus § 38) ja 10 m laiune veekaitsevöönd (vt veeseadus § 29). Kõikide vööndite jaoks kehtivad teatud kitsendused. Ranna või kalda kaitse eesmärk üldiselt on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Liikumist kallasrajal, mis on kaldariba avalikult kasutatava veekogu ääres veekogu avalikuks kasutamiseks ja selle ääres viibimiseks, sealhulgas selle kaldal liikumiseks,

[12] https://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_ürglooduse_raamat

käsitleb keskkonnaseadustiku üldosa seadus[13]. Kaldaomanik peab igaühel lubama kallasrada kasutada[14]. Pärnu jõgi on avalikult kasutatav veekogu[15]. Kallasraja laius on laevatatavatel veekogudel kümme meetrit ning teistel veekogudel neli meetrit ehk suudmest Reiu jõe suudmeni on kallasrada kümne meetri laiune ning sealt ülesvoolu neli meetrit. Kallasraja üleujutuse korral on kallasraja laiuseks kahe meetri laiune kaldariba veeseisu piirjoonest. Kallasraja laiust arvestatakse lamekaldal põhikaardile kantud veekogu piirist ja kõrgkaldal kaldanõlva ülemisest servast, arvates viimasel juhul kallasrajaks ka vee piirjoone ja kaldanõlva ülemise serva vahelise maariba.

Juurdepääsud kallasrajale on kohalike omavalitsuste planeeringutes toodud andmete põhjal koondatud eraldi kihti (vaata ka peatükk 5.3 „Avalikud juurdepääsuteed, sillad ja rippsillad“).

Kallasraja avatuna hoidmine ja juurdepääsude tagamine on piirkonna kasutamise potentsiaali tõstmisel oluline osa.

Piirkonda ja jõe kallastele jääb ka mitmeid maaparandussüsteeme ja eesvoolusid. Piirkonna arendamisel ja tegevusi kavandades tuleb arvestada maaparandusseadusega[16] kaasnevaid kitsendusi.

2.2 Kultuurilis-ajaloolised väärtused

Piirkonda jäävad kultuurilis-ajaloolised väärtused on võimalik tinglikult jagada kolme rühma: muinsuskaitsealused objektid, pärandkultuuriobjektid ja miljööalad.

Muinsuskaitseobjektid

Muinsuskaitseobjektide alla kuuluvad riikliku kaitse alla võetud kultuuriväärtused. Nende kaitset reguleerib muinsuskaitseseadus[17]. Andmed muinsuskaitseobjektide kohta on saadud EESLIS andmebaasist.

Pärnu jõe äärde jäävatest muinsuskaitseobjektidest on märkimisväärseimad Pulli (Foto 5) ja Sindi-Lodja kiviaja asulakohad. Jõe suudmesse jääb Pärnu vanalinna ja kuurorti muinsuskaitseala ning kunagised asulakohad. Omaette vaatamisväärsuseks on Sindi linna arhitektuuripärand, mille hulgas on otseselt jõega seotud kunagine kalevivabriku kompleks. Samuti ei saa märkimata jätta Sind õigeusu kirikut ja selle parki. Sindist

[13] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/126062018012?leiaKehtiv

[14] Teatud erijuhtudel on kallasraja tõkestamine lubatud.

[15] Vabariigi Valitsuse 08.03.2012 korraldus nr 116 Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/313032012002

[16] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018003

[17] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019013

ülesvoolu jäävad veel Taali mõisakompleks, Tori ja Kurgja talu. Lisaks neile jääb jõe äärde ka mitmeid kalmistuid, kalmeid, ohverduskohti.

Muinsuskaitseamet on huvitatud[18], et tagataks juurdepääsud mälestistele, et neid hooldatakse, tähistatakse ja paigaldatakse suunaviidad. Seda mõtet toetab ka Pärnu maakonna planeering, milles on toodud järgnevad soovitused kultuuriväärtuste osas maastikuväärtuste suurendamiseks (vt Pärnu maakonna planeeringu peatükk 3.1.2). Näitena võib tuua Pulli asulakoha, milleni jõudmiseks on paigaldatud mitmeid silte, kuid juurdepääsuks mõeldud sild oli amortiseerunud (Foto 5).

Foto 5. Pulli asulakoht.

[18] Muinsuskaitseameti 14.05.2019 e-kiri

Pärandkultuuriobjektid, lugude ja legendidega seotud paigad

Pärandkultuuriobjektide kaardistamine toimus Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) algatusel[19] aastatel 2005–2011. Pärandkultuuriks peetakse eelmiste põlvkondade tegutsemise jälgi maastikul. Pärandkultuuriobjektid ei ole kaitse all. Pärandkultuuriobjektide alla kuuluvad näiteks muinaspõllud, asulakohad, põlispuud, rahvamajad, parvetuskohad, kultusehooned (Foto 6) jne. Pärandkultuuriobjektide allikaks on EELIS andmebaas.

Foto 6. Randivälja külas asuv Randivälja Kristuse Sündimise (õigeusu)kirik. Kirikut on kasutatud viljahoidlana, kuid see on 21. sajandi alguses renoveeritud[20].

Erinevate lugude ja legendidega seotud paigad ja objektid kattuvad teatud määral juba mujal kajastatud objektidega (näiteks ürglooduse ja pärandkultuuriobjektid). Töö käigus lugude ja legendidega seotud objekte eraldi ei kaardistatud. Pärnu jõega seotud lugusid ja legende on kirjeldatud 2007. aastal Keskkonnaministeeriumi Pärnumaa keskkonnateenistuse koostatud kogumikus „Pärnu jõgi". Legendid, muinaslood,

[19] https://www.rmk.ee/metsa-majandamine/parandkultuur/milleks-mulle-parandkultuur

[20] https://www.torivald.ee/randivalja-kristuse-sundimise-kirik

tõsielumeenutused ja pajatused on koondatud jõeaastal valminud kogumikku „Pärnu jõe legendid“ [21].

Järgmistes etappides tuleb selgitada, millised on need pärandkultuuriobjektid ja piirkonnaga seotud lood ja legendid, mis on üldsusele huvipakkuvamad ning millisel kujul tuleks neid edaspidi eksponeerida.

Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslikud alad on määratud Sindis ja Pärnus. Andmed on saadud kohalike omavalitsuste üldplaneeringutest. Andmed alade kohta on saadud kohalike omavalitsuste üldplaneeringutest.

Miljööväärtuslikel aladel säilitatakse ajalooliselt välja kujunenud struktuuri, terviklikkust ja omapära. Pärnu jõega on otseselt seotud osaliselt jõe kaldale jääv Sindi miljööala (Wöhrmanni puiestee koos kiriku, raekoja ja Kiriku pargi ning neid ümbritseva haljastusega). Miljööväärtuslikele alade kaitse- ja kasutustingimused seatakse üldplaneeringutega. Vajadusel saab uuri miljööväärtuslikke alasid saab määrata ja olemasolevaid täiendada üldplaneeringutega.

2.3 Sotsiaal-majanduslikud eeldused

Sotsiaal-majanduslike eelduste all käsitletakse järgnevat: majutus- ja turismiettevõtted, puhke- ja virgestusalad, kultuuri- ja spordiobjektid (laululavad, kultuurimajad, etenduspaigad, külaplatsid, spordirajatised), ujumiskohad. Andmed on saadud valdavalt kohalikelt omavalitsustelt, aga ka erinevatest turismiinfot jagavatelt veebilehtedelt.

Lisaks käesolevas töös toodule on täiendavat infot Pärnu jõe ümbrusesse jäävate huviobjektide ja aktiivse vabaaja tegevuse kohta võimalik leida järgmistest allikatest:

- https://visitparnu.com/
- https://www.puhkaeestis.ee/
- https://parnumaa.ee/
- https://www.puhkuseestis.ee/ (kaardiotsingu võimalus)
- https://joemaa.ee/turism/ Rohelise Jõemaa koostöökogu poolt koondatud turismiobjektid
- Keskkonnaministeeriumi Pärnumaa keskkonnateenistuse 2007. aastal välja antud kogumik „Pärnu jõgi“[22] koondab info jõe äärde jäävatest loodus- ja vaatamisväärsustest.

[21] Toomas Kuter ja Helle Vent. Pärnu jõe legendid, 2004

[22] Kättesaadav: https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/public/Keskkonnaharidus/Parnu_jogi_makett.pdf

Turismiettevõtted

Kaardile on kantud turismiettevõtted, mille hulka on arvestatud uuringupiirkonda jäävad majutus- ja toitlustusettevõtted. Andmed turismiettevõtete kohta on saadud kohalikelt omavalitsustelt. Kuna Pärnu linna territooriumile jääb kümneid majutusasutusi, siis käesolevas töös on välja toodud vaid jõe äärde jäävad. Need on Pärnu jahtklubi külalistemaja ja Konse puhkemaja. Paljud jõe äärde jäävad majutuskohad pakuvad lisaks öömajale ja toitlustusele matkamisvõimalusi Pärnu jõel ja lähipiirkonnas. Majutusteenust pakub ka Kurgja külas asuv Tallinna Tehnikaülikooli Särghaua õppekeskus[23], kus küll suurem rõhk on erinevate loodusharidusprogrammide, seminaride ja keskkonnateemaliste ürituste korraldamisel.

Pärnu jões pakuvad turismiteenuseid ka teised väljaspool uuringupiirkonda asuvad ettevõtted, sealhulgas kanuumatkad, lõbusõidud erinevate veesõidukitega. Näiteid teenusepakkujatest:

- Sõit kaluripaadiga Pärnu jõel, Sauga jõel, Pärnu lahel http://pirates.ee/?page_id=11
- Pärnu Cruises laevasõidud Pärnu jõel kuni Reiu suudmeni ja Pärnu lahel http://parnucruises.ee/
- Lõbu- ja tellimussõidud kaatriga Pärnu jõel ja lahel https://aisamajutus.ee/et/kaatrisoit-parnu
- Sauga jõe ääres tegutseb Kaluriküla (FishingVillage http://www.fishingvillage.ee), mis pakub teenusena Pärnu jõel ja lahel lõbusõite, koos giidiga kalapüügireise, aga ka veetehnika rentimist.

Turismiobjektid

Kaardile on turismiobjektidena koondatud nii muuseumid, pargid, kultuurimajad, külamajad, sportimisvõimalused jne, mis ei olnud kajastatud loodusväärtuste (peatükk 2.1) ega kultuurilis-ajalooliste objektide (peatükk 2.2) all. Andmed objektide kohta on saadud kohalikelt omavalitsustelt ja erinevatelt turismiinfot jagavatelt veebilehtedelt.

Muuseumidest kõige suurem ja tuntuim on Carl Robert Jakobsoni talumuuseum Kurgjal[24]. Piirkonda jäävad ka Pärnu[25], Sindi[26] ja Tori[27] muuseumid.

Üheks tõmbekeskuseks võib tulevikus kujuneda Reiu jõe suudmesse Pärnu jõe vasakkaldale planeeritav Kiviaja teemapark (Foto 7). Esimese etapina on rajatud õpperada ning perspektiivis kerkib alale kiviaegset elu (ligikaudu 3500 a eKr) kujutav

[23] http://sarghaua.info/

[24] http://www.kurgja.ee/

[25] http://www.parnumuuseum.ee/

[26] https://www.facebook.com/sindimuuseum/

[27] https://www.facebook.com/ToriMuuseum/

rekonstruktsiooniala. Ala ülevaatusel tutvuti ka Kiviaja teemapargiga. Teemapark asus väga looduskaunis piirkonnas, kuid ekspositsioon oli hooldamata. Samuti puudus ala külastajatele parkla.

Foto 7. Kiviaja teemapargi hooldust vajav ekspositsioon.

Kultuurisündmuste toimumiskohtadest on kõige tuntumad Pärnu vallikäär ja Reiu-Paikuse vabaõhulava. Perspektiivis on Pärnumaa arengustrateegia alusel plaanis Sindi suveteatri- ja vabaõhukompleksi arendamine ja laululava renoveerimine sh kogu jõeäärse ala sidumine üheks tervikuks (Foto 8).

Kultuurinautlejate tõmbekeskuseks võib kujuneda ka Pärnu kesklinna, jõe vasakule kaldale plaanitud Läänemere kunstipark/sadam[28], kus on planeeritud eksponeerida mereriikide rahvakunsti ja kutseliste loojate meistriteoseid.

[28] http://mona.ee/eesti/kunstisadam/BSAP_portfolio_EST.pdf

Foto 8. Renoveerimist vajav Sindi laululava.

Puhke- ja virgestusalad, spordiobjektid

Andmed erinevate objektide kohta on saadud kohalike omavalitsuste üldplaneeringutest, Pärnu maakonna planeeringust, kohalikelt omavalitsustelt, RMK-lt ja veebist.

Piirkonda jääb RMK hallatav Tammiste 2,8 km metsarada koos katusealuse ja lõkkeasemega (Foto 9). Puhke- ja virgestusala rolli täidavad piirkonnas ka looduskaitse alla kuuluvad rohealad: Pärnus linnas Pärnu rannapark, Niidu maastikukaitseala (Jaansoni rada), Pärnu maastikukaitseala, Pärnu rannaniidu looduskaitseala (küll fookusega Pärnu lahele) ning Sindis Sõpruse park ja Sindi kirikupark, aga ka Pärnu linnas Kesklinna ja Papiniidu sildade vaheline vee-ala. Uuringuala piire riivab ka Soomaa rahvuspark. Üle-eestilist terviseradade võrgustiku arendava SA Eesti Terviserajad andmetel (https://terviserajad.ee/rajad/) jääb Pärnu jõe lähedusse kaks terviserada: Reiu-Raeküla ja Sindi terviserada (leitavad turismiobjektide kihilt).

Foto 9. RMK Tammiste metsaraja lõkkeplats.

Pärnu jõe läheduses on võimalik harrastada discgolfi (http://discgolfiliit.ee/) kokku viiel rajal Pärnus, Paikusel, Toris ja Kurgjast ülesvoolu Samlikul.

Pärnu linnas jõe paremal kaldal kesklinna sillast allavoolu asub Pump Track rattarada (https://www.facebook.com/pumptrackparnu/).

Mitmekülgseid puhke- ja virgestusvõimalusi pakub ka jõgi ise. Aktiivses kasutuses on vee-ala Pärnu jõe suudmest Reiu jõe suudmeni. Pärnu linnas Kesklinna ja Papiniidu sildade vahel on jõe kallaste ja akvatooriumi detailplaneeringuga[29] määratletud liikluskorraldus akvatooriumil, sh sõude- ja aerutamiskanalite asukohad, ujumisalad jne.

Reiu jõe suudme lähedal tegutseb Lustipark, kus on võimalik laenutada aerupaate, mootoriga paati, aerusurfi (SUP) laudu ja sõita veelaua, veesuuskade või „banaaniga".

Pärnu jões ja selle ümbruses korraldatakse mitmeid spordiüritusi, näiteks:

- Üle terve Pärnumaa, sh ka Pärnu jõe äärde jäävatel rohealadel (näiteks Niidupark, Raeküla mets, Tori) viiakse läbi orienteerumispäevakuid (korraldajaks Orienteerumisklubi West http://www.okwest.ee). Samuti on Raeküla metsa paigaldatud mobiiliorienteerumise püsirada (http://mobo.osport.ee/).

[29] Kättesaadav: https://amphora.lv.parnu.ee/amphora_public/index.aspx?itm=511522

- Pärnu jões ja selle ümbruses korraldatakse ka Pärnu jõe triatlonit (http://parnutriatlon.ee/), mis 2019. aastal toimub neljandat korda.
- Pärnu jõe kallastel korraldatakse alates 2001. aastast Jüri Jaansoni kahe silla jooksu (https://www.2silda.ee/juri-jaansoni-kahe-silla-jooks/). Jooksurada kulgeb mööda Pärnu jõe kaldaid.

Matkarajad

Matkaradade andmed on saadud maakonnaplaneeringust, Eurovelo veebilehelt ning muudelt turismiinfot vahendavatelt veebilehtedelt. Võimalusi piirkonnas matkamiseks annab nii Pärnu jõgi kui selle kaldad.

Matkamisvõimalust Pärnu jõel pakuvad mitmed teenusepakkujad. Valdavalt toimuvad matkad kanuudega. Pärnu jõe lisajõed ja Soomaa lähedus annavad mitmeid erinevaid võimalusi eriilmeliste matkade läbiviimiseks. Täiendava dimensiooni annab matkade läbiviimiseks looduslik veehulkade vaheldumine jões (suurvesi, madalvesi). Lähtudes Soomaa teemaplaneeringust on kaardil toodud jõelõigud, kus toimuvad kanuumatkad. Veel liikumise kohta on koondanud infot Eesti-Läti veeturismiportaal „Seikle veel"[30]. See kajastab lisaks paatide veeskamis- ja ümbervedamispunktidele Pärnu jõe äärde jäävaid huvipunkte ning matkade teenusepakkujaid.

Kevadise suurvee ajal toob Pärnu jõele veespordihuvilisi Türi-Tori kiirlaskumine[31]. See on aerutamismaraton kanuudel, süstadel, raftidel ja teistel inimjõul liikuvail ujuvvahendeil.

Perspektiivis pakub uusi ja põnevaid võimalusi veespordi (näiteks süstaslaalom) arendamiseks Sindi tehiskärestik.

Lisaks jõel matkamisele saab piirkonnas olevatel puhkealadel veeta aega looduses ka jalgsi. Kurgjat läbib RMK Oandu-Ikla matkatee. Mööda rannikut kulgeb Ranniku matkarada[32], mis läbib ka Pärnu linna. Perspektiivis on Pärnu jõge ja selle ümbrusesse jäävaid väärtuseid võimalik nautida Pärnu maakonna planeeringus (vt Pärnu maakonna planeeringu peatükk 3.1.3) näidatud puhketeedel (näiteks Pärnu-Tori ringtee).

Pärnu linna läbivad Euroopa jalgrattavõrgustiku EuroVelo marsruudid[33] 10 (ring ümber Läänemere) ja 13 (Raudse eesriide rada). Võimaliku rattateekonna Pärnu jõeäärsete vaatamisväärsustega tutvumiseks on välja pakkunud Eesti ametlik turismiinfoportaal Puhka Eestis[34]:

[30] http://www.seikleveel.ee/ee/routes-ee/river/124/route/718

[31] Ürituse koduleht: https://www.tyritori.ee/

[32] https://rannikumatkarada.maaturism.ee/

[33] http://www.eurovelo.com/en/eurovelos

[34] https://www.puhkaeestis.ee/et/jalgrattatuur-parnust-soomaa-rahvusparki#.

Supluskohad

Supluskohti jääb Pärnu jõe äärde mitmeid. Kaardile on kantud kohalike omavalituste poolt ja planeeringutes välja toodud nii ametlikud kui ka mitteametlikud (perspektiivsed) supluskohad. Valdavalt on tegu mitteametlike supluskohtadega. Nõuded supluskohtadele on sätestatud Vabariigi Valitsuse 03.04.2008 määrusega[35] nr 74.

Välitöö käigus kontrolliti pisteliselt kaardile kantud supluskohti. Tuvastati nii tähistatud – kas ujumisrõngaga või sildiga „ujumine omal vastutusel" kui ka igasuguse märgistuseta supluskohti (Foto 10, Foto 11). Perspektiivis tuleb ohutuse tagamiseks ja inimeste tähelepanu juhtimiseks kõik enim kasutatavad ujumiskohad tähistada.

Pärnu linn on teinud ettepaneku, et jõe alal vajaks kindlasti korrastamist ja ametlike supluskohtadena välja arendamist kohad, mida inimesed on hakanud juba ujumiskohtadena kasutama. Pärnu linnas olevate supluskohtade juurde planeeritakse puhkealade rajamist koos neid teenindavate hooajalise kasutusega hoonete (tualett, tänavatoitlustus) ja rajatiste (mänguväljakud, välijõusaal) paigutamisega ehituskeeluvööndisse.

Supluskohtade rajamisel ja korrastamisel tuleb arvestada jõe looduskaitselist staatust. Pärnu jõe kaitsekorralduskava olemasolevate supluskohtades korrastamisele piiranguid ei sea. Veekogu seisundit ei ohusta vaiadega jõepõhja kinnituva või pontoonidele toetuva väiksema purde (paadisilla) rajamine. Samuti on kaitsekorralduskava järgi lubatud kalda- ja veetaimestiku eemaldamist, kuid mitte kaldaserva pinnase suures ulatuses väljakaevamist.

[35] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/129082011006?leiaKehtiv

Foto 10. „Ujumine omal vastutusel". Rohtukasvanud ujumiskoht Suurejõe silla juures.

Foto 11. Päästerõngaga varustatud ujumiskoht Sindis Viira tänaval.

3 LIHKEOHTLIKKUS JA ÜLEUJUTUSEGA PIIRKONNAD

3.1 Lihkeohtlilkkus

Maalihkeid on erinevate läbi viidud uuringute ja ka Pärnu jõe loodusala kaitsekorralduskava andmetel esinenud just Pärnu jõe alamjooksu kallastel. Lihkeoht on tingitud ala geoloogilisest ja morfoloogilisest ehitusest[36], toimunud maalihete eelduseks on pinnaste suhteliselt madalad tugevusomadused, oruveerude suur kallakus, jõgede erosioon ning jõe ja pinnasevee taseme olulised ja kiired muudatused. Eeldused kombineeruvad erinevatel jõelõikudel erinevalt[37].

Vastavalt Geoengineeringu töös[38] toodule on maalihete põhilisteks põhjusteks jõgede erosioon ja inimtegevus. Erosiooniga soetud maalihked on iseloomulikud pärnu jõe kallastel Tammiste piirkonnas, Papiniidu sillast allavoolu ja Sauga jõe kallastel. Inimtegevusest tingitud maalihete põhjusteks on olnud valesti projekteeritud tugiseinad ja nõlvade ülekoormamine rajatud teedega.

Kaardile on kantud Geoengineeringu töös toodud ebastabiilse nõlvaga jõelõigud ning varasemalt toimunud maalihete asukohad (vaid Pärnu linna piires). Samuti on kaardile kantud ka Tartu Ülikooli Geoloogia Instituudi töös[37] kaardistatud lihkeohtlikud, ebastabiilsed nõlvad. Mõlema töö tulemused on kajastatud ka kohalike omavalitsuste üldplaneeringutes. Lisaks riskiga nõlvadele on lähtudes Paikuse valla üldplaneeringust[39] kajastatud kaardil järsud nõlvad.

Tartu Ülikooli Geoloogia Instituut on koostanud juhendi maalihetega seotud keskkonnariskide hindamiseks[40]. Pärnu linna üldplaneeringus[41] ja Paikuse valla

---

[36] Hang, T., Rosentau, A., Talviste, P., Kalm, V. 2003. Maalihked – looduslikud või inimtegevuse tagajärg? Eesti Loodus 02-03/2003. Artikkel on kättesaadav ka veebis: http://eestiloodus.horisont.ee/artikkel290_280.html

[37] Maalihked Pärnu maakonnas. Tartu Ülikooli Geoloogia Instituut, 2002

[38] Pärnu linna üldplaneeringu ehitus- ja hüdrogeoloogiliste tingimuste osa. Geoengineering, 2012.

[39] Paikuse valla üldplaneering. Kehtestatud Paikuse Vallavolikogu 16. juuni 2009. a määrusega nr 8. Kättesaadav: http://www.paikuse.ee/uldplaneering

[40] Kalm, V., Hang, T., Talviste, P., Kohv, M. 2007. Pärnu maakonna maalihetega seotud keskkonnariskide hindamise juhend. Tartu Ülikooli Geoloogia Instituut.

[41] Pärnu linna üldplaneering aastani 2025. Kättesaadav: https://parnu.ee/index.php/linnakodanikule/areng-ja-planeerimine/planeeringud/uldplaneeringud/koostamisel-uldplaneeringud/312-parnu-linna-uldplaneering-aastani-2026

üldplaneeringus on toodud nõuded, millistel juhtudel ja mis tingimustel on ebastabiilsetel nõlvadel lubatud ehitada.

Igakordsel ehitamisel (nt külastus- ja vaatluskohtade, turismiobjektide ja elamute rajamisel) tuleb selgitada jõe kallaste lihkeohtlikkus. Perspektiivis tuleb lihkeohtlikkus selgitada kogu jõe ulatuses tervikliku uuringuga ning töötada välja meetmed ja kitsendused lihkeohtlikes piirkondades. Korrektselt kindlustamata kallastele toob kaasa riski inimese tervisele.

3.2 Üleujutusega piirkonnad

Keskkonnaministri 10.02.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/105 on kinnitatud „Üleujutusega seotud riskide ajakohastatud hinnang"[42], milles on toodud olulised üleujutuste riskipiirkonnad, need on kantud ka kaardile. Kehtivate riskipiirkondade ulatuse ajakohastamiseks kasutati 2014. aastal kinnitatud üleujutusohupiirkonna ja üleujutusega seotud riskipiirkondade kaardistamise tulemusi, tiheasutusala piire ja asetleidnud üleujutuste informatsiooni. Riskipiirkondade piiritlemiseks võeti aluseks väikese tõenäosusega üleujutus – üks kord 1000 või enama aasta jooksul. Vastavalt hinnangule on olulisteks riskipiirkondadeks käesoleva uuringu piirkonnas Pärnu linn ja Sindi linn. Lisaks Keskkonnaministeeriumi piiritletud riskipiirkondadele on kantud kaardile ka Sauga üldplaneeringus toodud Tammistes asuv üleujutuse ohuga ala.

Keskkonnaministeeriumis on koostamisel veetaseme tõenäolise tõusu stsenaariumid 10, 50, 100 ja 1000 aasta jooksul. Oluline on siinkohal märkida, et veetasemete andmete põhjal leitavad stsenaariumid ei kajasta veetaseme tõusu, mis on tekkinud jääummistuse tagajärjel. Pärnu jõge ei peeta suure üleujutusega siseveekoguks[43].

Tuginedes Sindi paisu avamise ja tehiskärestiku rajamise eksperthinnangule[44] on vähetõenäoline, et tehiskärestiku rajamisel kaasneksid Tindisaarte juures suuremad probleemid kui looduslike ebasoodsate tingimuste kokkulangemisel.

Piirangud üleujutusaladele ehitamiseks sätestatakse kohalike omavalitsuste üldplaneeringutega. Esmased suunised üleujutusohuga piirkondade arendamiseks on toodud Pärnu maakonna planeeringus (peatükk 5.3). Üleujutuse riskiga piirkonna arendamisel tuleb rakendada riske maandavaid meetmeid.

Üleujutustega tuleb arvestada niivõrd, et suurvesi ei kahjustaks rajatavaid või hooldatavaid objekte (nt puhkekoht). Objektid tuleb rajada nii, et need peavad

[42] Kättesaadav: https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/uleujutused/uleujutusega-seotud-riskide-hinnang

[43] https://www.riigiteataja.ee/akt/765431

[44] Sindi paisu avamine ja tehiskärestiku rajamine. Eksperthinnang. AS Maves, 2017.

üleujutustele vastu või jäävad tõenäolisemast (kord 100 aasta jooksul) üleujutuste piirist välja.

4 KALADE KUDEALAD JA -KOHAD, KALAPÜÜGIKEELUALAD, TRADITSIOONILISED KALAPÜÜGIKOHAD, KALAKASVATUSED

Kalade kudealad ja -kohad

Kaitsealuste kalaliikide uuringud on läbi viidud 2014. aastal Pärnu jõe loodusala kaitsekorralduskava[45] koostamise käigus. Kaitsekorralduskava lisas 6 on toodud tähtsamad kiirevoolulised kivise-kruusase põhjaga (kärestikulised) alad, mis on lõhilastele ja jõesilmule kudemisaladeks Pärnu jõe loodusalal. Need lõigud on kantud ka eraldi kaardikihile.

Käesoleva uuringu läbiviimise ajal on Keskkonnaagentuuri tellimisel koostamisel projekt „Pärnu jõestiku elupaikade taastamine", mille eesmärgiks on kaitstavate elupaikade taastamine Pärnu jõestiku jõgedes. Projekti käigus avatakse rändetee Pärnu jõel Sindi, Jändja ja Vihtra paisudel. Lisaks sellele viiakse läbi Pärnu jõestiku uuring[46], mille tulemused annavad ülevaate Pärnu jõestiku elupaigatüübile oluliste liikide ja nende elupaikade seisundist ning potentsiaalsetest elupaikadest ja kudealadest.

Sindi paisu likvideerimisega seotud mõjusid on käsitletud põhjalikumalt eksperthinnangus „Sindi paisu avamine ja tehiskärestiku rajamine"[47]. Vastavalt sellele lisatakse ja parandatakse kudealade kvaliteeti Sindi lävendis ning tagatakse kalastiku läbipääs, ühendatakse varem üksteisest isoleeritud asurkonnad. Suureneb siirdekaladele kättesaadavate sigimisalade pindala ja taastootmine enamiku kalaliikide jaoks vähemalt ühe suurusjärgu võrra. Sellest võidavad rohkemal või vähemal määral kõik Pärnu jões esinevad kalaliigid.

Kalapüügikohad

Kaardile on märgitud kalapüügikohad, mille osas saadi informatsioon kohalikelt omavalitsustelt ja vähesel määral ka harrastuskalastajatelt. Reaalsuses asub harrastuskalastajate andmetel traditsioonilisi kalapüügikohti kõikjal suudmest ülevoolu Kurgja suunal (näiteks kohati välitööl harrastuskalurit Tori kooli taga, Foto 12). Püügikoha valik sõltub erinevatest asjaoludest – liik, aastaaeg. Näiteks talvisel ajal meelitab külmunud jõgi kalastajaid jääalusele kalapüügile. Pärnu jõe erinevates lõikudes viiakse läbi kalapüügivõistluseid. 2017. aastal toimus Sindi paisu lammutamisele pühendatud Pärnu kalaspordi festival[48].

[45] https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/kaitse_planeerimine/parnujoe_la_kkk_2015-2024_1.pdf

[46] Valmib 2019. aasta juunis.

[47] Sindi paisu avamine ja tehiskärestiku rajamine. Eksperthinnang. AS Maves, 2017.

[48] http://www.kalale.ee/foorum/voistlused/8382

Foto 12. Harrastuskalur Tori kooli taga oleval kärestikul.

Kalapüüki reguleerib kalapüügiseadus[49] koos alamaktidega, sh kalapüügieeskirjaga[50]. Kalapüügieeskirjaga sätestatakse, millistel veekogudel, millisel ajal ning millisel viisil on kalapüük lubatud. Vastavalt kalapüügiseadusele ja keskkonnaseadustiku üldosa seadusele on lubatud avalikul ja avalikult kasutataval veekogul tasuta ja püügiõigust vormistamata püüda kala ühe lihtkäsiõngega, järgides kalapüügiseadusega või selle alamaktidega sätestatud piiranguid.

Kalapüügieeskirja järgi reguleeritakse kalapüüki muuhulgas nii Pärnu lahes kui Pärnu jões. Sindi paisu likvideerimisega on kalapüügieeskirja muudetud ning varasem püügikeeld 500 m paisust allavoolu täna enam ei kehti. Küll aga on Pärnu jões seoses Sindi paisu likvideerimisega kehtestatud ajutised kalapüügikitsendused 2019. aastaks kalapüügiseaduse § 11 lõike 2 alusel Keskkonnaministri 23.11.2018 määrusega[51] nr 46. Keskkonnaministeeriumil on plaanis seoses Sindi kärestiku valmimisega muuta kalapüügi kitsendusi Pärnu jõel.

Harrastuskalurite hinnangul võiks perspektiivis kujuneda Sindi kärestiku ümbrusest harrastuspüügi koht, kuhu võiks kutsuda ka nn. lõheturiste väljastpoolt Eestit. See eeldab,

[49] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/109112017003?leiaKehtiv

[50] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/108052018003?leiaKehtiv

[51] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/127112018014?leiaKehtiv

olenevalt plaanitavast turistide arvust, toetava taristu rajamist piirkonda (juurdepääsud, parklad, tualetid jms). Kalaturismi arendamisel tuleb lähtuda ka kalapüügile kehtestatud piirangutest (püügivahendid ja -ajad).

Kalakasvatused

Piirkonnas Veterinaar- ja Toiduameti tegevusloaga (tunnustatud) vesiviljelustootmisettevõtted (seisuga 08.03.2018) Pärnu jõe läheduses puuduvad. Küll aga asub EELIS andmebaasi järgi Sindis kalakasvatus (lisatud kalapüügikohtade kihile).

5 HUVIGRUPPIDE JA AVALIKU KASUTAMISE VAJADUSED JA VÕIMALUSED JÕEL JA SELLE LÄHIALAL

5.1 Huvigruppide liikumisvajadused ja -võimalused

Andmeid huvigruppide liikumisvajaduse ja takistuste kohta saadi Pärnu jahtklubilt, sõudjatelt ja aerutajatelt ning harrastuskalastajatelt.

Sõudmise ja aerutamise võimalused on täna Pärnu jõest nn laevavrakini[52] Sindi all. Kitsamalt toimub peamine sõudmine ja aerutamine Pärnu jõe kallaste ja akvatooriumi detailplaneeringuga[53] määratud sõude- ja aerutamiskanalis Pärnu linna piires kesklinna ja Papiniidu silla vahelises lõigus. Sõudekanali pikkus on 2000 m ja aerutamiskanal on 1000 m. Sõudjad ja aerutajad liiguvad jõel kuni 8 inimest mahutavate sportpaatidega, kuni 16 kohaga matkapaatidega ja 6-19 m pikkuste sõudepaatidega. Sõudjate ja aerutajate liikumist piiravateks teguriteks on kõik kärestikud ja kinnikasvanud kohad, sõudepaatidel minimaalne vajalik liikumislaius 10-15 m, vee sügavus peab olema minimaalselt 1 m. Reiu jõe suudmes on takistuseks kivid. Eeldusel, et veetase veidi tõuseb ja/või jõge puhastatakse, on sõudjate ja aerutajate vajadus liikuda võistluspaatidega Pärnu jõe suudmest kuni Sindi kärestikuni ning matkapaatidega Pärnu jõe suudmest kuni Kurgjani.

Pärnu jõe kallaste ja akvatooriumi detailplaneeringu järgi ei tohi sõude- ja aerutamiskanalisse ehitada muid ehitisi, va aerutamiskanali hoo mahavõtu osasse silla tugisamba. Detailplaneeringu järgi peab sõudmine ja aerutamine olema jõe liiklust korraldades eelistatud seisus, vajadusel tuleb seada piiranguid muude veesõidukite liiklemiseks. Jõel liikumise piirangu võistluste ajal tõi probleemina välja ka Pärnu linn. Detailplaneeringus on toodud soovitusena tulevikus ühildada aerutamiskanal sõudekanaliga, et jätta suuremad võimalused jõe kasutamiseks teistel eesmärkidel. Seda võimalust tuleb edaspidi kaaluda.

Sõudjate ja aerutajate ettepanek on juurde teha veeskamiskohti näiteks iga 2 km taha, kus saaks paate sisse-välja tõsta, puhata, paadikäruga tulla ja paate-paadikärusid-paadiautosid lühiajaliselt hoida.

Harrastuskalastajad kasutavad jõel liikumiseks peamiselt 5-10 hobujõuliste mootoritega sõudepaate, aga ka kummipaate. Harrastuskalastajate sõnul sõltub juurdepääsuvõimalus jõele sellest, milline on läbisaamine maaomanikega. Vajadus on

[52] Tindisaarte ja Pärnu jõe paremkalda vahel vees asuv laevavrakk. http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis?app_id=UU82&user_id=at&punkt=536239.6,6472033.9&zoom=853.678057135548&setlegend=SHYBR_ALUS01=0,SHYBR_ALUS02=1&LANG=1

[53] Kehtestatud Pärnu Linnavolikogu 18.11.2010 otsusega nr 0/82/2010. Kättesaadav: https://amphora.lv.parnu.ee/amphora_public/index.aspx?itm=511522

aga täiendavate paatide veeskamiskohtade järgi, mille täpseid asukohtasid välja ei toodud. Probleemina nii harrastuskalastajate kui Pärnu linna poolt toodi välja parkimisvõimaluse puudumine jahisadama lähedusse rajatud veeskamiskoha juures.

Jahtklubi sõnul tegeletakse purjetamisega Pärnu jõel kuni kesklinna sillani. Kui kesklinna sild oleks avatav, saaks purjetada ka ülesvoolu. Jõel liikumiseks kasutatakse kõiki sorti väikelaevasid, alates aerupaatidest kuni jahtide ja 24-meetriste alusteni. Jahtklubi hinnangul siiani väikelaevade liikumist takistavaid tegureid uuritavas piirkonnas ei ole. Küll aga esineb vajadus regulaarsete süvendustööde teostamiseks Pärnu Sadama akvatooriumis, sh Pärnu Jahtklubi veealal.

Jätkuva takistusena tõid erinevad huvigrupid välja Sindi tehiskärestiku, mis jääb eeldatavalt teatud perioodidel jätkuvalt veel liikumist takistama. Veel toodi takistustena välja jõe põhjas olevad kivid, vanad kalavõrgud, oksad.

Lisaks eelnevalt välja toodud huvigruppidele kasutavad Pärnu jõge erinevad ettevõtted veematkade toimumiskohana. Laialdaselt levinud on näiteks kanuumatkade[54] korraldamine jõe erinevates lõikudes, valdavalt kesk- ja alamjooksul. Jõe alamjooksul on levinud lõbusõidud suuremate alustega, aga ka aerusurf ning pakutakse võimalust sõita flyboardiga[55]. Erinevaid veelõbustusi pakub Reiu jõe suudmes tegutsev Lustipark.

Jõe kasutajana saab välja tuua ka Päästeameti, kellele on jõevesi üheks võimalikuks kustutusvee allikaks. See eeldab ka juurdepääse jõele, kuhu saavad ligi ka päästemasinad. Antud etapis on ebaselge, kas ja kui palju selliseid juurdepääse on või milline on nende reaalne vajadus.

Päästemasinad vajavad juurdepääsu jõele ka veepäästetööde korral. Erinevatel päästekomandodel on erinev varustus veepäästeks ja seetõttu ka erinev ligipääsuvajadus jõele. Päästeameti nägemus slippide ja juurdepääsuteede rajamisest on toodud töö lisas (LISA 2). Ohutuse tagamise seisukohalt on Päästeameti hinnangul tänane päästjate paigutus ja varustus optimaalne. Juhul kui jõe kasutamisel peaksid toimuma mingid kardinaalsemad muudatused, tuleb ümber hinnata ka pääste võimalused ja vajadused. Seetõttu tuleb eelkõige jõel ja selle kallastel toimuvate tegevuste kavandamisel kooskõlastada need ka Päästeametiga.

Meresõiduohutuse seaduse[56] järgi on Pärnu jõgi suudmest kuni Reiu jõe suudmeni laevatatav siseveekogu. Laevatatavatel siseveekogudel kehtib majandus- ja kommunikatsiooniministri 11.02.2003 määrus[57] nr 28 „Laevatatavatel sisevetel liiklemise kord“.

---

[54] https://visitparnu.com/kanuumatkad-parnumaal/

[55] http://flyboardeesti.ee/

[56] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/131122010063?leiaKehtiv

[57] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/258035?leiaKehtiv

Veel liiklemine on reguleeritud ka veeseadusega (vt § 18). Avalikel ja avalikult kasutatavatel siseveekogudel, välja arvatud laevatatavatel veekogudel määrab veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõude keskkonnaministri 29.11.2002 määrus[58] nr 67.

Täiendavalt on veesõidukite liiklemist reguleerinud järgnevad kohaliku omavalitsuse õigusaktid:

- Pärnu Linnavolikogu 15.06.2004 määrus[59] nr 17 „Veesõidukite liiklemise kord Pärnu, Sauga ja Reiu jõel Pärnu linna piires"
- Veesõidukite liiklemine Pärnu jõel Kesklinna sillast allavoolu ja Sauga jõel suudmest kuni Siimu sillani Pärnu sadama akvatooriumil on reguleeritud Pärnu sadama eeskirjaga[60].

Pärnu jõe loodusala kaitsekorralduskavas on pikemalt analüüsitud laevaliiklust Pärnu jõel ning selle piiramise vajadust. Tihedam, aktiivsem laevaliiklus toimub Pärnu jõe suudmealas, mis on elupaigana tähtis kui siirdekalade rändetee kuni Reiu jõe suudmeni. Veeliiklus kalade rännet ei takista. Mootoriga varustatud ujuvvahenditega (mootorpaadid, jetid, skuutrid) sõidetakse ka Pärnu jões Reiu suudmest ülesvoolu, mis ei ole laevatatav veetee ning seal kehtivad veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded, sh piirkiirus 30 km/h. Kärestikulistel madalatel aladel, kus veesõidukid võiks häirida looduskaitseliselt väärtustatud kalaliikide sigimist, tõenäoliselt skuutri- ja jetisõitu ei harrastata. Lisaks ei sõideta nende vahenditega sügisest kevadeni, millal võiks olla oht suurem (kudemise ja marja inkubatsiooni aeg). Pärnu jõe loodusala kaitsekorralduskava koostamise ajal (2015. aastal) ei peetud vajalikuks kaitse-eesmärkide saavutamiseks veeliikluse piiramist Pärnu jõel. Küll aga ei ole see looduskaitselistel põhjustel välistatud veeliikluse arenemisel ja laienemisel.

5.2 Paadisillad ja veeskamiskohad, ajaloolised vesiveskid ja kärestikud

Sildumis- ja veeskamiskohtade andmed koondati ETAK, Pärnu jõe kallaste ja akvatooriumi detailplaneeringu ja kohalike omavalitsuste andmete põhjal. Paadisildade ja veeskamiskohtadega seotud probleeme ja huvigruppide vajadusi on kirjeldatud ka peatükis 5.1 „Huvigruppide liikumisvajadused ja -võimalused". Lisaks harrastuskalastajatele ja veesportlastele tõi Pärnu linn välja, et esineb vajadus veeskamiskohtade järgi. Samuti tõstis ta esile parkimisprobleemi Ringi tn lõpus oleva slipi juures. Parklat ei ole rajatud ning paadiomanikud jätavad oma autod koos paadikäruga

[58] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/105062012007?leiaKehtiv

[59] Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/786552

[60] http://www.parnusadam.eu/sadamaeeskiri-koos-lisadega

rannapargi alale. Soovitakse leida paatide veeskamiskohta, mis oleks suudmele võimalikult ligidal. Pärnu linnas esineb üha enam soove paigaldada ujuvsildasid paatide hoidmiseks. Sildumiskoha vajaduse tõi välja ka C. R. Jakobsoni Talumuuseum, mida külastavad ka mööda jõge kanuude ja süstadega tulevad turistid. Paadisildade ja veeskamiskohtade rajamisel tuleb arvestada jõe looduskaitselise staatusega ning tööd eelnevalt Keskkonnaametiga kooskõlastada.

Pärnu jõe äärde jäävate **vesiveskite** andmed on koondatud EELIS andmebaasi põhjal. Andmed vesiveskitest on koondatud ka kogumikku E. Tiltsen „Pärnujõgi ja tema weejõud" Tallinn, 1926. Endised vesiveskid kuuluvad ka kultuuriväärtuste alla ning võivad olla vaatamisväärsusteks (näiteks Suurejõe vesiveski Foto 13).

Foto 13. Suurejõe vesiveski.

Kaardil on välja toodud ka piirkonda jäävad **paisud**. Paisude andmed põhinevad ETAK andmetel. Pärast Sindi paisu likvideerimist jääb piirkonda vaid üks – Kurgja pais (Foto 14).

Foto 14. Kurgja pais.

Andmed **kärestike** kohta saadi Eesti topograafia andmekogu (ETAK) põhjal. Mõned kärestikud märgiti kohalike omavalitsuste poolt ka vaatamisväärsusteks.

5.3 Avalikud juurdepääsuteed, sillad ja rippsillad

Juurdepääs jõele on oluline erinevatele huvigruppidele (kalastajad, turistid, veematkajad), aga väga vajalik ka ohutuse seisukohalt (alternatiivsed tuletõrje veevõtukohad, veepääste).

Käesolevas töös on Pärnu maakonna planeeringu põhjal välja toodud kavandatavad Via Baltica maantee ja Rail Balticu raudteetrass. Kohalike omavalitsuste üldplaneeringute ja omavalitsute andmete põhjal toodi välja juurdepääsud kallasrajale. Samuti saadi andmeid kohalikelt omavalitustelt jõe lähedusse jäävate parklate kohta.

ETAK, planeeringute, EELIS andmebaasi põhjal toodi välja piirkonda jäävad sillad. Sillad võib osaliselt lugeda ka turismiobjektideks (nt Jõesuu rippsild, Rahnoja rippsild Foto 15).

Foto 15. Rahnoja rippsild vaatega jõe paremale kaldale.

Kurgja veskisild ja pais vajavad C. R. Jakobsoni Talumuuseumi hinnangul rekonstrueerimist.

6 TÄNAPÄEVASED JA TULEVIKU TRENDID PÄRNU JÕE JA LÄHIALA KASUTAMISEKS

Tänapäevaseid trende jõe kasutamisel peegeldavad hästi turismiinfot jagavad veebilehed, kuhu on koondatud piirkonna kõige olulisemad vaatamisväärsused. Tulevikutrende jõe ja selle lähiala kasutamise osas avab arengustrateegia[61] **„Pärnumaa 2035+"**. Selle järgi on Pärnu jõgi kasutusele võetud atraktiivse puhke- ja turismiobjektina. Selleks nähakse ette mitmeid tegevusi piirkonna arendamiseks ja kavandatavatest tegevuste põhjal võib aimu saada potentsiaalsetest uutest tõmbepunktidest. Käesoleva uuringu piirkonda jäävad kavandatavad tegevused ja arengusuunad on toodud järgnevalt:

Pärnu linnas olevate sadamate arendamine

- Pärnu sadama arendamine, reisi- ja kruiisisadama infrastruktuuri väljaehitamine;
- Pärnu Jahtklubi ja jahisadama arendamine;

Pärnu jõe laevatatavuse arendamine

- Pärnu jõe sadamate ja Reiu jõe suudmeala sadama väljaehitamine, jõetranspordi arendamine;
- Pärnu jõe laevatatavuse väljaarendamine ja turvalisuse ja liiklusohutuse tagamine ning selleks vajaliku taristu loomine (slipid, parkimine);

Vaadete avamine ja jõe atraktiivsuse parandamine

- Pärnu jõgikonnas vaadete ja atraktiivsuse parandamine, vee- ja kalaturismi arendamine sh paadisadamate, veeskamiskohtade ja puhkealade arendamine;
- Ilusa vaatega kohtade avamine, atraktiivsuse parandamine, puhkekohtade ja parklate arendamine (sh matkabussidele);

Sildade renoveerimine, uute rajamine

- Pärnu linnas kesklinna silla renoveerimine ja uue silla ehitamine, Tori silla rekonstrueerimine, ettevalmistustööd silla ehituseks üle Pärnu jõe (Sindi-Paikuse ja Tammiste vahel) tulevasel Via Baltica suurel ümbersõidul;

Vabaõhulavade arendamine

- Tori vana vallamaja aasa kontsertpaiga arendamine;
- Paikuse vabaõhulava arendamine etenduste ja kontsertide korraldamiseks suveperioodil;

[61] Kättesaadav: https://parnumaa.ee/parnumaa-arengustrateegia-2035/

- Sindi suveteatri- ja vabaõhukompleksi arendamine ja laululava renoveerimine ning piirkonna arendamine koguperepargiks, sh kogu jõeäärse ala sidumine üheks tervikuks;

Kultuuriväärtuste eksponeerimine

- Sindi ajaloolisele tehasekompleksile uue juhtfunktsiooni leidmine ja elluviimine;
- Sindi miljööväärtuslike alade renoveerimine ja turismimarsruudi „Ajalooline tööstuslinn Sindi" loomine;
- Tori aleviku ehitismälestiste renoveerimine ja ajaloolise kultuuripärandi esiletoomine;
- Maakonna kultuuripärandi ja kultuuriväärtusliku keskkonna teadvustamine ja esiletõstmine, sh arheoloogia- (kiviaja asulakohad, linnused jm), ehitus- (keskaegsed kirikud, Lihula ja Pärnu vanalinn, mõisa-, kooli-, haldus- ja taluhooned, arhitektuursed ansamblid), ajaloo- ja tööstuspärand, kalmistud;
- Pulli kiviaja asulakoha väärtuste säilitamine ja tähistamine;

Muuseumide arendamine

- Särghaua külastuskeskuse ja Kurgja talumuuseumi arendamine;
- Paikuse Kiviaja küla teemapargi arendamine koos kallasrajaga;
- Läänemere Kunstisadama rajamine;

Spordivõimaluste laiendamine

- Pärnu Sõudekeskuse arendamine. Sõudestaadioni arendamine, Pärnu Sõudeklubi hoonete rajamine ja Pärnu Kalevi Sõudekeskuse renoveerimine;
- Sindi süstaslaalomikeskuse arendamine;
- Aastaringsete igale eale sobivate rekreatsioonivõimaluste mitmekesistamine (ujulad, välijõusaalid, kettagolfi rajad, orienteerumise püsirajad);

Riskide maandamine

- Tormidest, üleujutustest ja maalihetest tulenevate ohtude teadvustamine ja arvesse võtmine planeerimisel, projekteerimisel ja ehitamisel;
- Kaldakindlustuse rajamine Valgeranda, Lottemaale, Pärnu jõe vasakkaldale ja Sauga jõe paremkaldale (Vana-Pärnu kalmistu kaitseks).
- Päästemasinate ja –tehnika parema juurdepääsetavuse tagamine abivajajani nii maismaal kui veekogudel, selleks vastava taristu väljaehitamine /rekonstrueerimine;
- Ametlike ja mitteametlike ujumiskohtade turvaliseks muutmine ja ohutuspüstakute paigaldamine, nende korrashoid ja vahendite tagamine.

7 ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED PÄRNU JÕE JA LÄHIALA EDASISEKS KASUTAMISEKS

Pärnu jõe ja lähiala eduka kasutamise arendamise eelduseks on uuritava piirkonna käsitlemine tervikuna. Antud töös on pandud rõhku pigem ala külastatavuse suurendamise osas, kuid piirkonna arendamisel, planeeringute koostamisel ei maksa ära unustada ka piirkonda kui atraktiivset elukeskkonda. Piirkonna külastatavuse tõstmiseks on kõige suurema potentsiaaliga teemapõhine planeerimine. Kolm üldsuunda on:

1. kultuurilis-ajalooline või loodusrännak rännak (temaatilised rajad, külastuspunktid, sh Pärnu jõe Natura ala tutvustamiseks)
2. aktiivne vabaaja veetmine (matkamine, huvipargid, kalapüük jm)
3. liikumine jõel ja jõe kallastel

Neid on teatud osas omavahel võimalik ka kombineerida (nt jõeretk ajalooradadel). Suundi toetavad tugiteenused on söögikohad, ööbimiskohad, puhkamiskohad jne. Täpsemad teemad ja huvipunktid on soovituslik välja arendada mõeldes ka sellele, mis inimest tegelikult kõnetab ning paneb neid aega veetma kodukohast kaugemal. Erinevatel sihtgruppidel võivad olla erinevad ootused (nt noored, lastega pered, vanemad inimesed, spordihuvilised, kohalikud, kaugemalt tulijad) ning neid kõiki korraga kõnetada võib osutuda ületamatuks ning liiga kulukaks ülesandeks.

Tervikliku jõeruumi planeerimisel ja kujundamisel võiks silmas pidada järgnevaid ettepanekuid:

- Selgitada, millised on võimalikud sihtgrupid, kellele Pärnu jõge ja selle väärtuseid tutvustada ning lähtudes sellest valida ka huvipakkuvamad objektid piirkonnas, mida huvilistele eksponeerida. Näiteks pakkuda välja võimalikud marsruudid koos huvipunktidega autoga, jala või rattaga liiklejale, arhitektuuri- loodus- või kultuurihuvilistele. Lähenemine peab olema terviklik, sidus ehk marsruutide planeerimisel tuleb mõelda ka parkimis-, peatumis-, ööbimis- ja einestamisvõimalustele (näiteks Kiviaja teemapargi juures puudub parkimisvõimalus).
- Jõe veeala kasutamine tuleb terviklikult tsoneerida ning leida tasakaal erinevate kasutajate (skuutrid, laevad, sõudjad jne) huvide vahel.
- Juurdepääsude tagamine jõele, samuti loodusobjektidele, mälestistele, nende hooldamine ja tähistamine nii info jagamiseks objekti kohta kui ka suunaviitade paigaldamine objekti edukamaks leidmiseks (näiteks pärandkultuuriobjektid ei ole üldjuhul tähistatud, mälestusmärgid ei ole varustatud pikema teabega). Näiteks selgus uuringuala ülevaatusel, et mitmed huvipunktid jäid kättesaamatuks, sest asusid eramaal või ligipääs neile käis läbi eramaa (näiteks Vihtra mõisakompleks, kärestikud), olid raskesti ligipääsetavad (näiteks Pulli

asula). Samuti vajasid mitmed objektid hooldust (näiteks Kiviaja teemapargi väljapanek, Pulli asula juurdepääsusild, Tori MKA infostend, Suurejõe vesiveski). Juurdepääsude planeerimisel tasub mõelda ka sellele, kas ligipääs objektile peaks olema tagatud nii kaldalt kui veelt - võib-olla on mõnda objekti mõistlikum eksponeerida vaid jõel liikujatele.

- Samuti on vajalik hinnata ka ülepääsude rajamise (uute sildade rajamine, vanade rekonstrueerimine, paadimees, tossipraam vms) täiendavat vajadust kogu jõe kontekstis.
- Ametlike ujumiskohtade rajamine koos puhkevõimalustega (välikohvikud, mänguplatsid, tualetid, parkimine jms).
- Arvestada külade traditsiooniliste ujumiskohtadega.
- Täiendavate slippide, paadisildade ja peatuskohtade rajamine jõe kallastele. Slippide ja veeskamiskohtade planeerimisel järgnevates etappidest tuleb piirkonda vaadelda tervikuna. Taristu planeerimisel tuleb arvestada nii praeguseid vajadusi kui ka pikemat perspektiivi (nt 2035+).
- Üheks võimalikuks arengusuunaks on erinevate turismiprojektide kavandamine, jõeäärsete uudsete turismiatraktsioonide rajamine, turismiobjektide võrgustiku väljaarendamine teemagruppide kaupa. Näiteks soovituslike teekondade koostamine piirkonnas:
    - „Pärnu jõe veejõud“, kus huvilised saavad tutvuda jõeäärsete vesiveskite ajalooga, parvetamisega jms Pärnu jõel (näiteks hinnates võimalusi seesuguse keskuse rajamiseks Sindi hüdroelektrijaama)
    - Kultuurilooline teekond „Kiviaja asulast tänapäeva“, mis viiks huvilisi Pärnu jõe ääres olevatesse muinasaja asulakohtadesse, piirkonda jäävatesse mõisatesse, Sindi tööstuslinna, rahvusliku mälupaika Kurgjasse ja tänapäevasesse Pärnusse. Kitsamalt võib seesuguseid teekondi koostada ka asulate (näiteks Tori ajalooline kihelkonnakeskus, hobused ja põrgu) või olemasolevate keskuste (näiteks Särghaua) põhiselt.
    - Looduse ja keskkonnaga seotud rajad, sh jõgi kui matkarada
- Ala arendamisel tuleb arvestada üleujutustega niivõrd, et suurvesi ei kahjustaks rajatavaid või hooldatavaid objekte (lõkkealad, sillad, aga ka elamuid jne). Objektid tuleb rajada nii, et need peavad üleujutustele vastu või jäävad tõenäolisemast (kord 100 aasta jooksul) üleujutuste piirist välja.
- Perspektiivis tuleb selgitada jõe kallaste lihkeohtlikkus terves ulatuses tervikliku uuringuga ning planeeringus töötada välja meetmed ja kitsendused lihkeohtlikes piirkondades. Külastus- ja vaatluskohtade (aga ka elamualade jms) rajamine lihkeohtlikele, korrektselt kindlustamata kallastele toob kaasa riski inimese tervisele.

Järgnevalt on toodud probleemid ja teemad, mida piirkonna potentsiaali avamiseks on võimalik kohalike omavalitsuste üldplaneeringutes käsitleda:

- millised üksikobjektid ja piirkonnad vajavad eksponeerimist, sealhulgas:
    - väärtuslikele maastikele jäävad ilusa vaatega kohtade metoodiline hindamine ning vajadusel nende asukohtade ümbervaatamine (lisamine, eemaldamine) ning vaadete avamise või hooldamise selgitamine;
    - millised on need pärandkultuuriobjektid ja piirkonnaga seotud lood ja legendid, mis võiksid olla üldsusele huvipakkuvamad ning millisel kujul tuleks neid edaspidi eksponeerida.
    - miljööväärtuslikud alad
- lähtudes kavandatavatest uutest huviobjektidest tuleb selgitada ka toetava taristu piisavus ja arendamise vajadus. Täpsustada, kas ja milliseid juurdepääse huviobjektidele on vaja lisada. Otseselt jõe äärde jäävate huviobjektide juurdepääsude tagamise puhul tasub mõelda ka sildumiskohtade olemasolule, et veel liikujad saaksid vajadusel ka maismaale. Näiteks puudub sildumisvõimalus C. R. Jakobsoni Talumuuseumi juures.
- millise tihedusega ja millised sildumis- ja veeskamiskohti (koos parkimisvõimalusega) tuleks piirkonda rajada. Selgitada tuleb, kas ja millised veeskamiskohad peaksid vastama Päästeameti soovitustele;
- millist taristut (juurdepääsud, parklad, tualetid, telkimiskohad jms) erinevate peatumiskohtade kõrvale vaja on.
- kas ja millises ulatuses on vaja jõge puhastada ja süvendada (süvendamise osas eelkõige lähtudes Pärnu sadama, sh Pärnu Jahtklubi vajadustest) või alale jäävaid sildu rekonstrueerida (muuta avatavaks), et suurendada liikumisvõimalusi jõel erinevate alustega.
- millises ulatuses on võimalik ühildada Pärnu linna territooriumile jääval jõelõigul erinevate (põhirõhuga aerutamis- ja sõudekanali ühildamise osas) veespordialade harrastamist, et jõge saaks samaaegselt kasutada ka teistel eesmärkidel;
- lihkeohtlikkuse ja üleujutusohuga alad ning piirangud nende alade arendamiseks (elamualadena, puhkealadena jne), lihkeohtlike kallaste puhul nende kindlustamise vajadused;
- millised ujumiskohti ja kuidas tuleks arendada (sh tähistada);
- millised on kogukonna vajadused.

Jõge peaks arenduste kavandamisel vaatlema tervikuna, mistõttu vaid omavalitusete põhine üldplaneeringute tase ei pruugi olla piisav. Seetõttu on otstarbekaks algatada maakonnaplaneeringu teemaplaneering kogu jõe ulatuses, mis tagab üldiste ja laiemate ruumiliste seoste nägemise.

LISA 1 KIRJAD HUVIGRUPPIDELE

Kohalikud omavalitsused

Pärnu Linnavalitsus,

Henri Eessalu, 444 8348, henri.eessalu@parnu.ee

Kaido Koppel, 444 8332, kaido.koppel@parnu.ee

Merilin Rosenberg, 444 8349, merilin.rosenberg@parnu.ee

Kuno Erkmann, 444 8150, kuno.erkmann@parnu.ee

Tori vald,

Signe Rõngas, 5253189, signe.rongas@torivald.ee

Kristjan Kullerkan, 4420717, 59182828, kristjan.kullerkan@torivald.ee

Kaie Toobal, 5058426, kaie.toobal@torivald.ee

Põhja-Pärnumaa vald,

Reet Olev, 5622 4688, reet.olev@pparnumaa.ee

Enn Raadik, 5049305, enn.raadik@pparnumaa.ee

Jaanus Rahula, 5171482 jaanus.rahula@pparnumaa.ee

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga" koostamisel.Asjassepuutuvate küsimuste puhul oleme pöördunud ka vastavate huvigruppide (turism, kalandus, muinsuskaitse) poole, kuid pöördume ka teie kui kohalikku elu korraldajate poole. Soovime andmeid teie omavalituse territooriumile jäävate uuringupiirkonda kuuluvate teie hinnangul märkimist vajavate objektide osas:

- Kultuurilis-ajaloolised väärtused: põlistalude asukohad, lugude ja legendidega seotud paigad, mis võiksid turismi seisukohalt inimestele huvi pakkuda (näiteks Tori põrgu).

- Sotsiaal-majanduslikud eeldused: majutus- ja turismiettevõtted, puhke- ja virgestusalad, kultuuri- ja spordiobjektid (laululavad, kultuurimajad, etenduspaigad, külaplatsid, spordirajatised), ujumiskohad jne.
- Piirkonnad, kus on esinenud üleujutusi. Kui kõrgele Pärnu jõgi nendes piirkondades tavaliselt tõuseb (kas abs kõrgus või kaugus jõest)?
- Kohad või piirkonnad, kus on esinenud maalihkeid (kui on teada, siis ka lihke toimumise aeg ja ulatus).
- Kalastamisega seotud kohad/piirkonnad: kalapüügikeelualad, traditsioonilised kalapüügikohad, kalakasvatused.
- Millised on avaliku kasutamise (nt suplemine, veesport, veel ja jääl liikumine, kalapüük, veevõtt ning muul viisil veekogu kasutus) võimalused vajadused jõel ja selle lähialal? Näiteks juurdepääsud ja parkimine – kus on ja kas oleks vaja juurde või likvideerida?
- Millised on erinevate huvigruppide (kalastajad, veesport jms) liikumisvajadused ja -võimalused Pärnu jõel.
- Kus asuvad aluste sildumis- ja veeskamiskohad ja millistes piirkondadesse võiks neid täiendavalt lisada?
- Ettepanekud Pärnu jõe ja lähiala kasutamiseks.

Kui võimalik, soovime infot teile sobivas vormis kas kaardikihina (arcgis või mapinfo), tabeli vormis koos koordinaatidega (X;Y), või punktina koos kommentaariga GoogleMaps kaardil (https://goo.gl/kNUdgV).

Turism

Leader grupp Roheline Jõemaa, Aino Viinapuu, 5281275, aino@joemaa.ee

RMK, Riho Männik, 517 2636, riho.mannik@rmk.ee

C.R.J. Jakobsoni Kurgja talumuuseum, Monika Jõemaa, 524 5054, monika.joemaa@maaelumuuseumid.ee

TTÜ Särghaua õppekeskus, Maris Rattas, 58846443, maris.rattas@taltech.ee

Pärnu muuseum, Tiit Kask, 44 30581, tiit@pernau.ee

SAPA (Pärnumaa arenduskeskus),

Heiki Mägi, 5040491, heiki@parnumaa.ee

Hando Murumägi, hando@parnumaa.ee

Daisi Sprek, 5345 5161, daisi@parnumaa.ee

Soomaa asjatundjad:

Aivar Ruukel, Soomaa turism MTÜ, 5061896, info@soomaa.com

Katrin Ruumet, Klaaramanni Puhke- ja seminarikeskus, 5645 7745, info@klaaramanni.ee

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga" koostamisel.

Soovime andmeid uuringupiirkonda kuuluvate järgnevate objektide osas:

- Kultuurilis-ajaloolised väärtused: põlistalude asukohad, lugude ja legendidega seotud paigad, mis võiksid turismi seisukohalt inimestele huvi pakkuda (näiteks Tori põrgu).
- Sotsiaal-majanduslikud eeldused: majutus- ja turismiettevõtted, puhke- ja virgestusalad (puhkekohad, matkateed jne), kultuuri- ja spordiobjektid (laululavad, kultuurimajad, etenduspaigad, külaplatsid, spordirajatised), ujumiskohad jne.

Kui võimalik, soovime infot teile sobivas vormis kas kaardikihina (arcgis või mapinfo), tabeli vormis koos koordinaatidega (X;Y), või punktina koos kommentaariga GoogleMaps kaardil (https://goo.gl/kNUdgV).

Veeohutus

Päästeamet, Meelis Viks, 444 7800 mmelis.viks@rescue.ee

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga" koostamisel.

Ootame Päästeametilt sisendit eelkõige vees ohutu liiklemisega seotud teemadel. Eelkõige on küsimus selles, kus ja kui tihedalt võiks uuritavas piirkonnas paikneda sildumis- ja

veeskamiskohad. Millised on need piirkonnad, kus peatumine alustega peaks olema välistatud? Millised peaksid olema tingimused sildumis- ja/või veeskamiskoha rajamiseks (peamised põhimõtted, skeem jms)?

Kas on veel midagi, mida tuleks uuritava piirkonna edaspidisel kasutamisel arvestada?

Muinsuskaitse

Muinsuskaitseamet, Nele Rent, 56693459, nele.rent@muinsuskaitseamet.ee

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga" koostamisel.

Pöördume teie poole saamaks infot uuringupiirkonda jäävate kultuurilis-ajalooliste väärtuste osas. Vastavalt töö tehnilisele kirjeldusele tuleb meil kaardistada muinsuskaitseobjektid, pärandkultuuriobjektid, põlistalude ja ajalooliste vesiveskite asukohad ning lugude ja legendidega seotud paigad. Andmed muinsuskaitse- ja pärandkultuuriobjektide (sh põlistalud) kohta on võimalik saada EELISest. Kui aga leidub objekte, mis ei ole EELIS andmebaasi kantud, kuid oleks oluline käsitleda, siis ootan nende kohta andmeid (võimalusel shp- või tab-formaadis).

Meil puudub selgus lugude ja legendidega seotud paikade andmestu osas. Kas Muinsuskaitseametil on seesuguseid andmeid või oskate te öelda, kelle poole peaksime soovitud info saamiseks pöörduma?

Kas Muinsuskaitseametil on uuritavas piirkonnas mingeid plaane millega peaks arvestama?

Kui võimalik, soovime infot asukohtade osas teile sobivas vormis kas kaardikihina (arcgis või mapinfo), tabeli vormis koos koordinaatidega (X;Y), või punktina koos kommentaariga GoogleMaps kaardil (https://goo.gl/kNUdgV).

Kalurid

Eesti Harrastuskalastajate Liit, Endrik Tõnsberg, 5040777, endrik.kalastaja@mail.ee

Kutseliste kalurite esindaja Raio Piiroja, 56699550 raio.piiroja@mail.ee

Fishing Village, Jakob Kose 50 97 841, info@fishingvillage.ee

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga" koostamisel.

Soovime teilt sisendit järgnevate punktide osas:

- Kus asuvad peamised (traditsioonilised) kalapüügikohad Pärnu jões (kuni Kurgjani)?
- Millised on kalastajate tänased liikumisvõimalused Pärnu jõel ja millised on liikumisvajadused perspektiivis, sealhulgas juurdepääsud jõele?
- Kus teile teadaolevalt asuvad paadisillad, veeskamiskohad, kärestikud?
- Milliseid aluseid kasutate jõel liikumiseks?
- Ettepanekud edaspidise kasutamise ja arendamise osas.

Kui võimalik, soovime infot asukohtade osas teile sobivas vormis kas kaardikihina (arcgis või mapinfo), tabeli vormis koos koordinaatidega (X;Y), või punktina koos kommentaariga GoogleMaps kaardil (https://goo.gl/kNUdgV).

Liikumine veel

Väikesadamate esindajad:

Pärnu jahtklubi, Raiko Lehtsalu, 508 8493, raiko.lehtsalu@jahtklubi.ee

JAPS, 4459600, japs@japs.ee

VIDRIK, 5137623 info@lustipark.ee

Spordialade esindajad

Sõudeklubi Pärnu, Artur Maier, 58455569, klubi@rowing.ee

Sõudekeskus Kalev, Mati Killing, 44 32456, matti@estpak.ee

Jetid, Tanel Lambing, tanel300@gmail.com

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb erinevate jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga" koostamisel.

Pöördume teie poole eelkõige saamaks infot järgneva osas:

- Millised on harrastuse harrastamisvõimalused Pärnu jõel täna ja millised on need perspektiivis?
- Kus teile teadaolevalt asub harrastuseks vajalik taristu (paadisillad, veeskamiskohad jms)?
- Milliseid aluseid kasutatakse jõel liikumiseks?
- Kas uuritavas piirkonnas leidub teie liikumist piiravaid/harrastuste läbiviimist takistavaid kohti?
- Millised on erinevate veespordialade vajadused ja võistluspaigad, samuti harrastajate (paadiomanike, purjetajate, surfajate jt) vajadused uuritaval lõigul?
- Ettepanekud uuringupiirkonna edaspidise kasutamise ja arendamise osas.

Kui võimalik, soovime infot asukohtade osas teile sobivas vormis kas kaardikihina (arcgis või mapinfo), tabeli vormis koos koordinaatidega (X;Y), või punktina koos kommentaariga GoogleMaps kaardil (https://goo.gl/kNUdgV).

Keskkonnaamet

Toomas Kalda, 5014678, toomas.kalda@keskkonnaamet.ee

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga" koostamisel.

Kas Keskkonnaamet peab oluliseks uuringualal lisaks kaitsekorralduskavas ette nähtud tegevustele, välja tuua mingeid tegevusi või aspekte, mida oleks koostatavas töös oluline käsitleda?

Põllumajandusamet

Guido Selberg, 510 1793, guido.selberg@pma.agri.ee

Koostame Rahandusministeeriumi tellimusel uuringut, mille eesmärgiks on selgitada Pärnu jõe kasutusvõimalused – kuidas Pärnu jõge ja selle ümbrust täna kasutatakse (turism, kalastamine, veesport jms) ning kuidas seda tulevikus edendada. Uuringuvajaduse on eelkõige tingitud Sindi paisu likvideerimistööd, mille järel muutub Pärnu jõe kasutamine oluliselt.

Uuringu eesmärgiks on kaardistada olemasolev olukord ning erinevate huvigruppide (kohalik omavalitsus, veesport, kalastajad jne) võimalused ja vajadused Pärnu jõe kasutamiseks suudmest kuni Kurgjani. Uuringuga hõlmatud ala jääb jõe teljest kuni 3 km kaugusele ning piirneb jõele kõige lähemate maanteedega (https://goo.gl/kNUdgV).

Uuringutulemused on eelkõige sisendiks omavalitsuste üldplaneeringute, vajadusel ka uue maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga“ koostamisel.

Kas Põllumajandusamet peab oluliseks uuringualal välja tuua mingeid tegevusi või aspekte, mida oleks koostatavas töös oluline käsitleda?

LISA 2 VEESKAMISKOHA PÕHIMÕTTED

Veeskamiskoha põhimõtted

Slippide ehitamise juhendmaterjal Päästeameti vaatest

1. Eessõna

Merel õnnetusse sattunud inimese jaoks mängib hea veeskamiskoht ehk slipp väga suurt rolli.
Slipi ehitamisega ja sellele juurdepääsu ning manööverdusruumi rajamisega või nende puudumisega on võimalik võita või kaotada kümneid minuteid.

Päästeameti vajadused ei erine slipi tavakasutajate või muu ametkonna vajadustest. Erinevus on sõiduvahendis, millega veesõiduk sadamasse tuuakse ja veestatakse.

2. Päästeameti reageerimine

Merealal toimunud veeõnnetustele reageerib Päästeamet põhiautoga (päästeauto koos neljaliikmelise meeskonnaga) ja paadihaagisega, millel on paat.
Põhiauto pikkus on 8,5 m, laius 2,6 m, kõrgus 3,2 m ning täismass 18000 kg.
Päästepaat koos haagisega on 6 m pikk, 2,4 m lai ning kaalub 400 kg.
Väikelaev ehk Päästeameti mõistes töölaev on 8,6 m pikk, 2,6 m lai ning tühimassiga 800 kg.

Kokku on reageeriva üksuse pikkuseks:
- elupäästva päästetöö korral 15 m ning kaaluks 18,5 tonni.
- muu päästetöö (nt naftasaaduse likvideerimine) korral 20 meetrit ning kaaluks ca 20 tonni.

3. Võimalikud kitsaskohad

Päästeameti jaoks on probleemid seotud kolme komponendiga- sadama või slipi juurdepääs, manööverdusruum slipile lähenemiseks ja slipp ise.

3.1. Juurdepääs

Juurdepääsu senised probleemid võib jagada kolmeks- ajast, pinnakattest ja laiusest tulenevad probleemid.

Ajast tulenevad probleemid on seotud sadama opereerimisajaga, st on piirkondi, kus sadam või slipp on õhtusel ja öisel ajal lukustatud.

Pinnakattest ja laiusest tulenevad probleemid on kõige suuremas osas tingitud päästeauto raskusest ja muudest päästeauto parameetritest. 18. tonnine päästeauto vajab korralikku kõvakattega teed, mis oleks vähemalt 3,5 m lai.

Mõningasi probleeme on tekkinud slipile juurdepääsu tee äärde parkinud autodega, millest päästeauto ei mahu mööda.

Ettepanekud:

1. **Juurdepääsu teedel keelata parkimine või rajada selleks spetsiaalsed parkimisalad;**
2. **Juurdepääsutee on kõvakattega ja vähemalt 3,5 m lai;**
3. **Väljaspool tööaega lukustatud sadamate ja slippide korral tagada päästemeeskonnale slipile juurdepääs kas lisavõtmega või muul kiirel ja lihtsal moel.**

3.2. Manööverdusruum

Manööverdusruumiga seotud kitsaskohad on Päästeameti vaatest praegu enim levinud. Tehnikaüksus, mille kogupikkus on 15 või isegi kuni 20 m, vajab manööverduseks väga palju ruumi.

Manööverdusruumi planeerimisel peab arvestama slipi asukohaga.

Kõige efektiivsem on manööverdusruumi rajamisel kutsuda kohale Päästeameti päästeauto koos paadihaagisega, et leida planeerimisprotsessis kõige mõistlikum lahendus.

Manööverdusruumil peab olema kõvakate.

Ettepanekud:

1. **Manööverdusruumi planeerimisel kutsuda töörühma lähima päästekomando pealik;**
2. **Manööverdusruum on tasane kõvakattega ala, minimaalsete mõõtudega 15x30 m (sõltub slipi asukohast).**

3.3. Slipp

Slipi osas on kitsaskohad tingitud päästeauto parameetritest, slipi laiusest ning kaldenurgast ja pinnakattest.

Ettepanekud:

1. **Slipi kasutamisel peab olema tagatud veoautoga veeskamise võimalus;**
2. **Slipp peab olema vähemalt 3m lai;**
3. **Slipp peab olema kõvakattega, soovitavalt betoonist, mis tagab ka kindla haarde rehvidele.**